

Wonen, Wijken en Integratie
Ministerie van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

> Retouradres Postbus 30941 2500 GX Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

**Portefeuille Wonen,
Wijken en Integratie**
Directie Inburgering en
Integratie
Beleidsontwikkeling

Rijnstraat 8
Postbus 30941
2500 GX Den Haag
www.vrom.nl

Kenmerk
DGW/I&I 2009024401

Bijlage(n)
'Aan de hand van de imam;
Integratie en participatie
van orthodoxe moslims in
Tilburg-Noord', IVA
Beleidsonderzoek en Advies

Datum 30 maart 2009
Betreft Aanbiedingsbrief onderzoek 'Aan de hand van de imam'.

Geachte Voorzitter,

Hierbij zend ik u, mede namens de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de minister van Justitie, ter informatie het onderzoeksrapport "Aan de hand van de imam: Integratie en participatie van orthodoxe moslims in Tilburg-Noord", dat is opgesteld door IVA Beleidsonderzoek en Advies. Het onderzoek is uitgevoerd in opdracht en onder verantwoordelijkheid van de Gemeente Tilburg en door mij medegefinancierd.

De onderzoeksvraag richt zich op het maatschappelijke risico van een orthodoxe interpretatie van de islam voor het zich afkeren van de Nederlandse samenleving door bezoekers van de moskee van de Islamitische Stichting voor Opvoeding en Overdracht van Kennis (ISOOK) in Tilburg-Noord. Het eindrapport is gebaseerd op een beperkt aantal interviews (18), anonieme enquêtes (17) en enkele gesprekken met buurtbewoners en eerstelijns werkers. Op basis hiervan constateren de onderzoekers dat de imam en zijn volgelingen er politiek-salafistische leefwijzen en denkbeelden op na houden, die variëren in de mate van orthodoxie. Zij zouden zich in de praktijk wel voegen naar de mores en wetten zoals deze in Nederland gelden. Door hun orthodoxe geloofsopvatting ligt volgens de onderzoekers wel een kiem voor spanningen in conflicterende waarden en gebruiken, zoals het niet geven van een hand aan iemand van het andere geslacht. In dit licht constateren de onderzoekers dat de imam onvoldoende maatschappelijke verantwoordelijkheid neemt, omdat hij gelovigen alleen zou wijzen op de (compromisloze) weg van het geloof zonder dat hij hen zou helpen met de praktische integratieve en participatieve aspecten van hun keuzes.

Vanuit het veiligheidsperspectief schuilt het gevaar volgens de onderzoekers niet zozeer in de fundamentalistische kern rondom de imam in de moskee, maar in de degenen in de periferie die onvoldoende binding of identiteit aan de gesloten geloofsgemeenschap kunnen ontlenen en evenmin aansluiting bij de Nederlandse samenleving vinden. Zij kunnen gaan radicaliseren in de zin dat zij alleen nog hun eigen waarden als leidend wensen te beschouwen. De wetenschappers zijn in hun onderzoek niet gestuit op jongeren die in deze zin radicaliseren.

Ten aanzien van politiek salafisme hanteert het kabinet een driesporenstrategie. Deze bestaat uit (1) het weerbaar maken van de samenleving, (2) confronteren en delegitimeren van radicaal salafistische groeperingen in geval van omstreden uitingen of gedragingen en (3) strikt handhaven indien strafbare feiten worden

gepleegd¹. Het onderhavig rapport geeft het kabinet geen aanleiding dit driesporenbeleid te wijzigen.

Naar aanleiding van het rapport zal de gemeente Tilburg projecten ontwikkelen om jongeren die zich in de periferie van de fundamentalistische kern rondom de imam bevinden weerbaarder te maken en hun binding aan de samenleving te vergroten. Tevens heeft de gemeente besloten vast te houden aan haar beleid om in voorkomende gevallen de confronterende gesprekken met imam Salam te voeren.

Het Rijk zal hierbij waar nodig ondersteunen met financiële middelen en informatie. Gemeenten kunnen co-financiering ontvangen vanuit de middelen van het nationaal Actieplan Polarisatie en Radicalisering en kunnen voor informatie terecht bij het kennis- en adviescentrum polarisatie en radicalisering, *Nuansa*.

Hoogachtend,
de minister voor Wonen, Wijken en Integratie,

E.E. van der Laan

**Portefeuille Wonen,
Wijken en Integratie**
Directie Inburgering en
Integratie
Beleidsontwikkeling

Datum
30 maart 2009

Kenmerk
DGW/I&I 2009024401

¹ Bij het verschijnen van het AIVD-rapport 'Radicalisme in verandering' is in de aanbiedingsbrief van 8 oktober 2007 aan de Tweede Kamer de strategie van omgang met het politieke salafisme beschreven (TK 29754, nr 106). Deze strategie is vervolgens in een brief aan de Tweede Kamer van 17 oktober 2007 (TK 29754, nr 108) nader uitgewerkt.